Plan mot diskriminering och kränkande behandling för NEO - sektorn vid Gislaveds Gymnasium för läsåret 2022/2023

Verksamhetsformer som omfattas av planen

NEO-sektorn: Barn- och fritidsprogrammet, Estetiska programmet, Naturvetenskapliga programmet samt en klass från Teknisk sektor som varit sammanslagen med en naturklass och Vård- och omsorgsprogrammet.

Ansvarig för planen

Selma Telo, rektor

Planen gäller till

1 juli 2023

Planen ska utvärderas

30 juni 2023

Vår vision

Samtliga, både elever och personal på Gislaveds Gymnasium skall känna sig trygga och bemötas med respekt. Ingen skall bli utsatt för diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling av personal eller elev (Skollagen 2010:800 och Diskrimineringslagen 2008:567).

Syftet med arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är att skydda elever mot kränkningar av deras värdighet. Planens funktion är att förebygga och förhindra att kränkningar förekommer genom att informera eleverna om vad diskriminering och kränkande behandling är, beskriva åtgärder och ha tydliga rutiner.

Planen är även ett verktyg att använda sig av då diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling uppstår i verksamheten, genom att den beskriver vilken arbetsgång som ska följas i sådana situationer.

Elevernas delaktighet

Eleverna inom sektorn har skriftligt fått kommentera nuvarande enkäts utformning. En klass har även fått samtala kring enkätens utformande samt diskutera hur arbetet mot diskriminering fungerar och deras upplevelse av hur detta genomförs under lotstid.

Årshjul

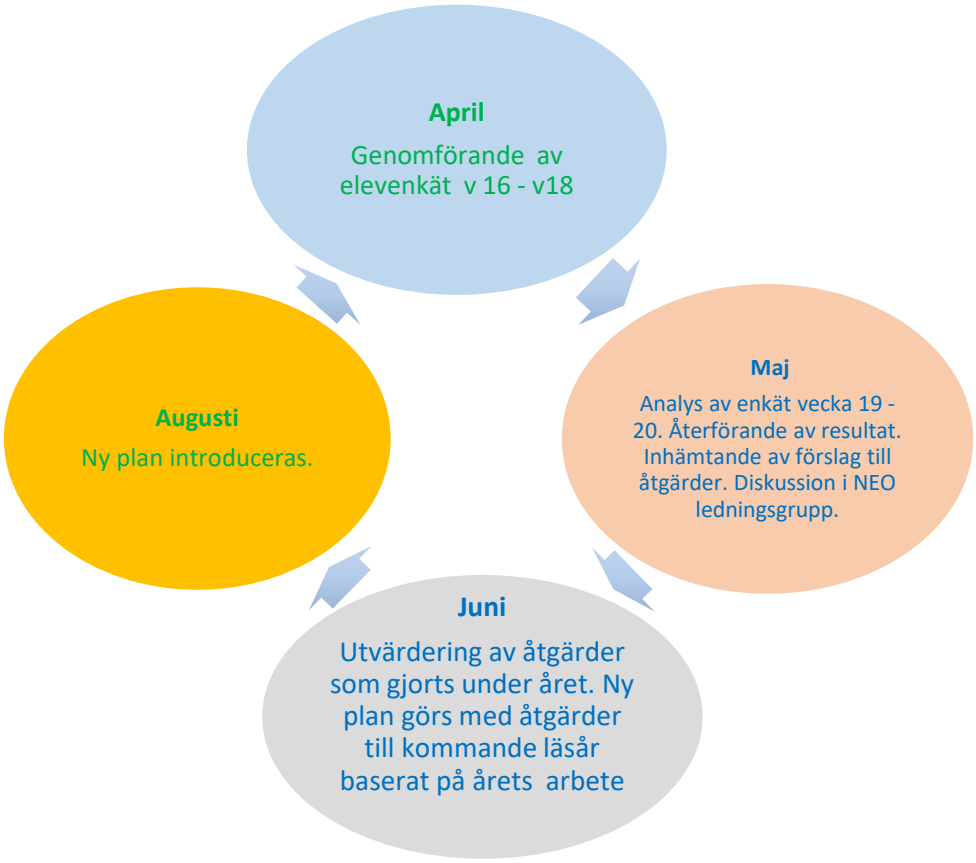

Förankring av planen

Planen diskuteras med elever under lotstid. Rektor och annan skolpersonal informerar föräldrar och vårdnadshavare under föräldramöten. Planen finns på skolans hemsida och i elevhäftet som delas ut i årskurs 1.

Begreppsförklaringar

Diskriminering förutsätter någon form av maktförhållande därför är det i vårt fall endast personal i skolan som kan göra sig skyldig till diskriminering. När elever utsätter varandra, eller personal benämns det trakasserier alternativt kränkande behandling.

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att någon missgynnas eller kränks av någon som har någon form av maktposition över denne. Missgynnandet eller kränkningen ska också ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

• kön

• könsidentitet eller könsuttryck

• etnisk tillhörighet

• religion eller annan trosuppfattning

• funktionsnedsättning

• sexuell läggning

• ålder

Diskriminering kan ske på olika sätt. Med direkt diskriminering menas att elev behandlas sämre än andra elever. Om skolan tillämpar en bestämmelse som verkar vara neutral, men som i praktiken missgynnar en elev kallas det för indirekt diskriminering.

Trakasserier är uppträdanden som kränker en persons värdighet baserat på någon av diskrimineringsgrunderna. När trakasserier är av sexuell art kallas det för sexuella trakasserier. Det kan handla om tafsningar, skämt, förslag, blickar, visslingar, sexuella anspelningar i form av ljud eller kommentarer, ovälkomna beröringar eller sexuell jargong.

Kränkande behandling är uppträdanden som kränker en persons värdighet utan att det finns ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera individer. Det kan ske vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Trakasserier och kränkande behandling kan grovt sett delas in på följande sätt:

1) Fysiska (t.ex. slag, knuffar, tafsningar)

2) Verbala (t.ex. skämt, hot, att bli kallad för något homofobiskt, rasistiskt, sexistiskt)

3) Psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)

4) Text eller bilder (t.ex. klotter, lappar, sociala medier

Förbud mot repressalier

Enligt Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se) har den som har anmält diskriminering eller har påtalat att en utbildningsanordnare bryter mot lagen ett lagskydd mot att bli bestraffad, det vill säga utsatt för repressalier. Skyddet gäller även när någon har medverkat i en utredning enligt diskrimineringslagen alternativt avvisat eller fogat sig i trakasserier eller sexuella trakasserier.

Repressalier kan till exempel vara:

- sämre betyg
- trakasserier i undervisningen
- hot om våld
- annan ogynnsam behandling.

Kartläggning av nuläget

Skolledning, personal och elever har involverats i flertalet observationer av både arbetsmiljön och den psykosociala miljön. Genom skoljour och elevhälsoteam får vi en samlad bild av klimatet på skolan. Elevenkäten har analyserats och ligger till grund för arbetet innevarande läsår. En försvårande omständighet för arbetet mot diskriminering har varit Coronapandemin. Mycket av det arbete som normalt görs under ett läsår har försvårats av och under distansundervisningen.

Många kränkande situationer uppstår i det fördolda genom sociala medier, s.k. nätmobbning och dessa situationer är svåra att hantera eftersom de sträcker sig utanför skolan. Skolan får en fingervisning om det som sker genom elevenkäten och i samtal med elever.

Utvärdering

Av utvärderingen framgår det att planen behöver aktualiseras med jämna mellanrum så att det inte blir en pappersprodukt. Den nya planen kommer att utvärderas av NEO-sektorns ledningsgrupp som kommer att inhämta synpunkter från såväl personal som elever.

För att göra eleverna ännu mer delaktiga i arbetet kring likabehandlingsplanen har eleverna i början av läsåret 2021/2022 skriftligt fått kommentera enkäten som tidigare

planer utgått ifrån. Detta för att få elevernas synpunkter kring innehållet och vägledning i hur eller om enkäten behöver förändras för att bli tydligare. Syftet med enkäten var att undersöka hur likabehandlingsarbetet som bedrivits under läsåret har förankrats hos eleverna. Har eleverna fått del av planen och dess syften? Enkäten inriktas på hur eleverna uppfattar kränkande behandling och om de upplevt att de eller andra har blivit illa behandlade under det gångna året. Enkätfrågor formuleras så att de både undersöker *förståelsen* av och *handlingsberedskapen* inför kränkande behandling. Syftet med frågorna var inte enbart att kartlägga resultatet med likabehandlingsarbetet utan de skulle också användas som grund för kommande åtgärder. Utifrån elevernas synpunkter har enkäten ändrats marginellt mest utifrån utseendet för att den ska bli tydligare. Många elever tryckte på att man missade att det fanns en baksida vilket nu tydligare framgår. En klass har även muntligt fått kommentera och diskutera enkäten och då framkom det att många elever saknade en inledande text som förklarar enkätens syfte och sätter den i ett sammanhang. Samma klass menade även att lotstiden hanteras mycket olika och med tanke på att klassen består av elever från två olika sektorer framförs en bred syn på detta. Även personal på skolan har noterat och framfört att lotstiden används mycket olika. Därför har en lotsutvecklingsgrupp satts samman med syfte att tydliggöra ett ”årshjul” som stöd för lotsar där man kan få information och råd om vad man kan och/eller ska använda lotstiden till. Förstelärare Ann-Sofie Mortiér tillhörande NEO-sektorn med uppdrag att arbeta med vissa frågor gällande arbetet mot diskriminering och lektor Eva Fjellander tillhörande ekonomisk sektor med liknande uppdrag har samarbetat och förespråkar ett årshjul för arbetet mot diskriminering för att säkerställa att alla elever är insatta i diskrimineringsgrunderna. Ekonomisk sektor har ändrat sitt arbetssätt gällande arbetet mot diskriminering vilket efter utvärdering är intressant även för NEO-sektorn. Det som hittills framkommit från Ekonomisk sektor i detta arbete är att många lotsar känner en osäkerhet i hur man arbeta mot diskriminering under lotstiden vilket många lotsar även uttrycker på NEO-sektorn. Förstelärare Ann-Sofie Mortiér och lektor Eva Fjellander menar därför att en halvdag förslagsvis som en del av innehållet på en studiedag ägnas åt att fortbilda lotsar men även övrig personal gällande detta område.

Arbetsgång för främjande och förebyggande insatser läsåret 2022/2023

I arbetet med likabehandlingsplanen använder vi sedan 2017/2018 en elevenkät som vanligtvis besvaras av eleverna i slutet av läsåret. För läsåret 2021/2022 har eleverna under ht skriftligt fått kommentera enkäten i syfte att förtydliga frågorna som ställs. Syftet med enkäten är att undersöka hur likabehandlingsarbetet som bedrivits under läsåret har förankrats hos eleverna. Har eleverna fått del av planen och dess syften? Enkäten inriktas på hur eleverna uppfattar kränkande behandling och om de upplevt att de eller andra har blivit illa behandlade under det gångna året. Enkätfrågor formuleras så att de både undersöker *förståelsen* av och *handlingsberedskapen* inför kränkande behandling. Frågorna har formulerats med uttrycket ”illa behandlad” för att samla både kränkande och diskriminerande händelser under ett uttryck som också har en koppling till vardagsspråket. En klass har även muntligt fått diskutera enkätens utformning och en förklarande inledande text förklarar nu syftet med enkäten och sätter den i ett sammanhang.

Syftet med frågorna var inte enbart att kartlägga resultatet med likabehandlingsarbetet utan de skall också användas som grund för kommande åtgärder. Resultatet av enkäten kommer att diskuteras i arbetslagen i början av höstterminen och tillsammans kommer lärarna överens om vilka specifika åtgärder som behöver eller kan göras under läsåret. Mot den bakgrunden kan lotsen/lotsarna bättre lägga upp arbetet mot diskriminering under läsåret. Då enkätsvaren redovisas för hela NEO-sektorn blir det ett gemensamt arbete men lots/lotsar kan om behov uppstår även arbeta mer specifikt med de behov som klassen har eller som klassen uttrycker intresse för under läsåret. För detta arbete har en omfattande materialbank tagits fram (se nedan). Ett årshjul kommer även att arbetas fram och finnas som extra tydligt stöd i hur man kan arbeta mot diskriminering under lotstid. Detta årshjul kan följas som helhet eller brytas vid eller om andra behov uppstår. Arbetet kan också bedrivas ämnesöverskridande.

Enkätredovisning

På första frågan, ”*Vet du vad som menas med kränkande behandling?”* svarar 99 % ja och 1 % nej. Det är en mycket hög siffra och även något högre än föregående år.

Andra frågan lyder *”Kan du upptäcka och förstå om någon behandlas illa?”*, och 96% svarar ja och 4 % nej. Det är en något lägre siffra vad gäller andelen som svara ja än

föregående år och i kommentarerna framgår det att några menar att det kan vara svårt att upptäcka då man inte alltid kan se om någon behandlas illa. Det som sker i det fördolda och sociala medier nämns som viktiga faktorer och man skiljer mellan att fysiskt behandla någon illa och att psykiskt behandla någon illa.

På den tredje frågan ” Har du möjligheter och strategier att göra någonting om du skulle upptäcka att någon behandlas illa?” svarar 82% ja och 18% nej. Detta är anmärkningsvärda siffror i jämförelse med föregående undersökning då 95% svarade ja och endast 5% svarade nej. I många kommentarer lyfts det att man som elev är konflikträdd eller rädd för att själv råka illa ut. Flera lyfter även svårigheten i att ”se” om någon utsätts för något vilket gör att man inte är medveten om att man borde agera. Några elever menar att man använder olika strategier, mycket beroende på situationen. Flertalet elever svarar att de tar kontakt med skoljouren, lotsen eller någon lärare som de har förtroende för.

Fjärde frågan handlar om eleven upplevt att hen eller någon annan blivit illa behandlad under det gångna läsåret. I år uppger 37 % av eleverna att de antingen själva upplevt eller sett att någon annan blivit illa behandlad i något avseende, på grund av kön, könsidentitet, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning, ålder eller någonting annat. Detta är en mycket stor ökning jämfört med föregående års svar om 9%. Kommentarerna är många och varierar mycket vilket kan förklaras utifrån hur frågan ställs. Kombinationerna mellan vilka kryss och kommentarer som ges ger inget entydigt svar på vad som anges som grund för upplevelsen vilket gör att man kan dra slutsatsen på att vi behöver arbeta brett med frågan. Det som kan vara värt att notera är att man återigen lyfter det som inte syns och sociala medier. Många nämner utseende och beteende men även klädsel och programval som anledningar till upplevelse av att man/någon behandlas illa. Av de 37 % har man angett ett eller flera anledningar som svar på frågan:

- kön 27 %
- könsidentitet eller könsuttryck 18 %
- etnisk tillhörighet 35 %
- religion eller annan trosuppfattning 21 %
- funktionsnedsättning 26 %
- sexuell läggning 23 %

- ålder 6 %
- något annat 47 %

Den femte och sista frågan gällande om det finns något område inom likabehandling som eleven skulle vilja att skolan sätter fokus på har 21 % av eleverna angett olika saker som de anser som viktiga utvecklingsområden medan 79 % inte har angett fokusområde De elever som inte har kommenterat eller angett fokusområde har i flera fall skrivit nej eller tycker att allt fungerar bra. Några menar att den information som ges är tillräcklig eller att det inte är viktigt. De elever som har angett önskemål gällande fokusområden har i många fall angett etnisk tillhörighet som viktigt område oftast i kombination med varierande annat område. Intressant i sammanhanget är att flera elever lyfter fram att det inte bara är ett skolproblem utan ett större samhällsproblem. Nedan följer några av de områden som kan sammanfattas som ”punkter” att arbeta mer fokuserat kring:

- Integrationsfrågor - alla människors lika värde och olikheter
- Jämlikhet
- Kön
- Sociala medier
- Sexuell läggning
- Sexuella trakasserier

Arbetet i klasserna

Lotsarna ska se till att elever får bearbeta samtliga kategorier av kränkande behandling, på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Detta sker framförallt på lotstid, men även i ämnen så som samhällskunskap, religionskunskap, svenska/svenska som andra språk, etik och människans livsvillkor. Matrialbanken kan vara till stor hjälp men även det årshjul som förstelärare Ann-Sofie Mortiér och lektor Eva Fjellander arbetar fram efter utvärderingen av årets enkätsvar samt de kommentarer som getts av den klass som även muntligt diskuterade enkätens utseende och syfte. Årshjulet utgår från materialbanken men kan ge ett bättre stöd till lotsar i arbetet mo diskriminiering. I slutet av läsåret utvärderas arbetet under läsåret med en kort enkät.

Rutiner för akuta situationer

Skoljouren består av två personer vars uppdrag är att vistas i skolans lokaler. Det innebär att det alltid finns någon att vända sig till om problem skulle uppkomma. Skoljouren för samtal med elever om konflikter uppkommer.

All personal som får kännedom om att någon elev blivit utsatt för kränkande behandling skall rapportera detta till elevens rektor. Rektor kontaktar lots och elevhälsopersonal. Lots ansvarar för att föräldrakontakt upprättas och att en utredning görs. Eftersom rektor träffar elevhälsoteamet en gång i veckan finns alla möjligheter att följa vad som gjorts och återkoppla till de som ärendet berör.

Handlar det om att elev kränkts av personal skall även detta skyndsamt anmälas till rektor som initierar en utredning och en åtgärdsplan.

I fall där elev kränker elev och där personal kränker elev skall dokumentation upprättas. Rektor är ansvarig för att processen följer de här uppsatta reglerna.

Personal som elever, vårdnadshavare och lärare kan vända sig till

En elev som känner sig utsatt eller en vuxen som reagerar över en elevs utsatthet kan vända sig till någon av följande personer. Det är viktigt att eleven/den vuxne kan vända sig till någon som han eller hon har förtroende för.

Selma Telo	Rektor	0371-819 21	seltel@edu.gislaved.se
Ulla Bergqvist	Skolsköterska	0371-819 11	ulla.bergqvist@edu.gislaved.se
Inga-Lill Lundquist	Skolsköterska	0371819 88	ingalill.lundquist@edu.gislaved.se
Marie Norlin Angerd	Kurator	0371-819 12	marie.norlin.angerd@edu.gislaved.se
Karin Lundemark	Skolsköterska	0371-81874	karin.lundmark@edu.gislaved.se
Josefin Kostin	Kurator	0371-81611	josefine.kostin@edu.gislaved.se
Elevens lots			

Rutiner för att utreda och åtgärda

- **<u>när elev kränks av andra elever</u>**

- skall anmälas skyndsamt till elevens rektor
- rektor kontaktar lots och elevhälsoteam
- rektor upprättar i samråd en plan för utredning
- lots ansvarar för kontakt med vårdnadshavare
- rektor upprättar åtgärdsplan - med stöd av ex. skoljour, elevhälsoteam, socialtjänst, polis, etc.

- **<u>när elev kränks av personal</u>**

- skall anmälas skyndsamt till elevens rektor
- rektor ansvarar för att kontakta gymnasiechef och huvudman
- Rektor skall skyndsamt påbörja en utredning tillsammans med de professioner som behövs. Utifrån kartläggningen fattas beslut om vilka åtgärder som bör vidtas. Dokumentation görs löpande av rektor.
- Om rektor efter utredning kommer fram till att en kränkande behandling förekommit ska denne kontakta HR center. Utifrån ärendets art tas det upp för bedömning vilka åtgärder ska vidtas.
- Båda parter ska beredas möjlighet till samtal med varandra, detta samtal kan ske tillsammans med i fallet lämpliga parter, t ex föräldrar, lotsar, elevhälsan eller annan representant.
- rektor ansvarar för att föräldrakontakt upprättas
- rektor ansvarar för att en åtgärdsplan upprättas

Uppföljning

Rektor ansvarar för att i samråd med lots följa upp ärendet och att det dokumenteras. Berörda parter har involverats i arbetet.

Ansvarsförhållande

All personal ansvarar för att planen implementeras på ett bra sätt i verksamheten.

Personal på skolan ansvarar för att omgående rapportera till rektor om man fått kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling.

Rektor, lots och elevhälsoteamet tar ansvar för att en plan upprättas, genomförs och utvärderas, samt att eleven får allt det stöd som den behöver.

Materialbank för likabehandlingsarbetet

- **Stå upp för de tysta** – film på mediacenter
- **Vår digitala planet i fokus: Nätmobbning**– film på **Mediacenter**
  Lärarhandledning finns i en flik på filmsidan **Mediacenter**
- **Mitt perspektiv: Homofobi**
  Lärarhandledning finns i en flik på filmsidan **Mediacenter**
- **Perspektiv på världen: Mänskliga rättigheter - hbtq-rättigheter**
  Lärarhandledning finns i en flik på filmsidan **Mediacenter**
- **Mitt perspektiv: Rasism**
  Lärarhandledning finns i en flik på filmsidan **Mediacenter**
- **Härskarna ibland oss** – tillgängligt via mediacenter. En serie i åtta korta avsnitt som i dramatiserad form vill ge kunskap om och förståelse för vad härskarteknik är. Serien vill ge gymnasieungdomar möjlighet att reflektera, diskutera, ta ställning och lära sig hantera situationer då de utsätts för härskarteknik.
  Lärarhandledning finns i en flik på filmsidan **Mediacenter**
- **Mitt perpektiv: Sexuella trakasserier**
  Lärarhandledning – finns i en flik på filmsidan **Mediacenter**
- **Medan vi såg på - att utmana en sexistisk kultur**
  Lärarhandledning finns i en flik på filmsidan **Mediacenter**
- **PK-mannen:** tillgängligt via mediacenter. Programserien handlar om olika frågor som rör normer och identitet. Varje avsnitt behandlar ett eget tema.
  Lärarhandledning finns i en flik på filmsidan Mediacenter
- Avsnitt 1 handlar om mansnormen, vad som är macho.
- Avsnitt 2 handlar om normbrytande funktionalitet, hur vi ser på funktionsnedsättningar.
- Avsnitt 3 handlar om etnicitet, hudfärg och vem som är “svensk”.
- Avsnitt 4 handlar om heteronormen och sexuell identitet.
- Avsnitt 5 handlar om kroppsideal samt tjejers framställning i media.
- Avsnitt 6 handlar om könsidentitet, hur vi definieras i relation till vårt kön.

Normer och värden

Se korta filmer…

UR SKOLA: Om det var du…3- 5 min

Hur hade du själv reagerat? Och varför? I åtta så kallade "dramastarters", kortfilmer som kan användas för att sätta igång diskussioner, lyfts frågeställningar kring värdegrund och etiska dilemman. Ämnen som berörs är grupptryck, ansvar och könsroller.

Arbeta med tillhörande material (UR SKOLA)

Enkät gällande diskriminering och kränkande behandling

Klass_____

Under lotstid har ni antingen fått lära er om eller veta mer om diskriminering och kränkande behandling. Denna enkät delas ut till alla elever i samtliga årskurser. Enkätsvaren sammanställs i en rapport som blir grunden för vårt fortsatta arbete gällande aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling.

Ringa in Ja eller Nej. Kommentera gärna dina svar. Genom att du kommenterar får skolan en bättre uppfattning om vad vi på skolan kan behöva arbeta vidare med.

1. Vet du vad som menas med kränkande behandling?

   Ja Nej

   Kommentera ditt svar:

2. Kan du upptäcka och förstå om någon behandlas illa?

   Ja Nej

   Kommentera ditt svar:

3. Har du möjligheter och strategier att göra någonting om du skulle upptäcka att någon behandlas illa?

   Ja Nej

   Kommentera ditt svar:

Vänd blad ...

4. Har du under det gångna läsåret upplevt att du eller någon annan blivit illa behandlad på grund av...

   (mer än ett kryss kan anges)

... kön?

... könsidentitet eller könsuttryck?

... etnisk tillhörighet?

... religion eller annan trosuppfattning?

... funktionsnedsättning?

... sexuell läggning?

... ålder?

... något annat?

Kommentera ditt svar:

5. Finns det något område inom diskriminering eller likabehandling som du skulle vilja att skolan sätter fokus på?

Tack för din medverkan!